

ОБУЧЕНИЕ ПО ФИЗИОЛОГИЯ НА СТУДЕНТИТЕ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА ЗА ПЕРИОДА 2006 – 2011 ГОДИНА: АНАЛИЗ И ПЪРВИ ИЗВОДИ

Л. Дечева, И. Пашалиева, М. Георгиева, З. Стоянов

Key words: dental tuition, physiology, marks, motivation

Увод

Физиологията е основна теоретична дисциплина с важно значение за предклиничната подготовка на студентите по дентална медицина. През октомври 2011 година се дипломира първият випуск лекари по дентална медицина в МУ – Варна. Това ни даде повод да обобщим и анализираме наблюденията си за този петгодишен период.

Цел

Цел на проучването е да се изследват мотивацията и нагласите на студентите по дентална медицина при подготовката им по физиология, оценката им за получените знания и приложението им в цялостното обучение по дентална медицина.

Материал и методи

Обучението по физиология на студентите по дентална медицина се състои от лекционен курс и практически упражнения през зимния и летния семестър на II курс. Лекционният курс е воден от един преподавател за целия период на проучването. Хорариумът е формиран според нормативните изисквания (ЕДИ). Учебната програма е съобразена с обучението в МУ-София и МУ-Пловдив. По време на двата семестъра се провежда текущ контрол, който включва по два колоквиума на семестър. Обучението завършва с

Катедра по физиология и патофизиология, Медицински университет „Проф.д-р Параскев Стоянов” – Варна

TUITION IN PHYSIOLOGY OF STUDENTS OF DENTAL MEDICINE IN THE PERIOD 2006 – 2011: ANALYSIS AND INITIAL CONCLUSIONS

L. Decheva, I. Pashalieva, M. Georgieva, Z. Stoyanov

Physiology is a basic theoretical discipline significant in the preparation for the preliminary medical examination of the students of dental medicine. The aim of the study is to research the students of dental medicine's motivation and their attitudes towards the preparation in physiology. 197 students have participated in a specially devised survey. The survey inquires about: the social and demographic background – gender, age, academic year, citizenship (Bulgarian or foreign), and the form of tuition (state-paid or privately funded); marks in the examination in physiology; subjective assessment of the acquired knowledge and its application through the whole course in dental medicine. The results show that the acquired knowledge of physiology are necessary and facilitate to a great extent the understanding of the content in the upcoming academic years. The aspiration for long-lasting knowledge and high marks are predominant among the students. The students seek further information from lecturers, supplementary literature and internet-based sources. These attitudes are manifested among both Bulgarian and foreign students, as well as among the different forms of tuition. Students from later academic years assess the necessity for in-depth knowledge of physiology as more im-

portant. Predominantly, students deem their examination marks deserved. Analysis of this type is conducted for the first time and is connected to the forthcoming graduation of the first batch of graduates in dental medicine in 2011. The acquired data will serve as basis for future research regarding the problem.

полагане на семестриален изпит на лятна сесия във II курс. Изпитът се състои от три компонента – входящ тест, практически изпит и теоретичен изпит, според изготвени предварително конспекти.

Общо 197 студенти по дентална медицина от II до VI курс попълниха на добровolen принцип и анонимно специално разработена анкетна карта. Анкетната карта включва следните групи въпроси:

1. въпроси за преценка на нивото и обема на получените знания от студентите, източници за подготовка, роля на знанията по физиология за цялостното обучение по дентална медицина;
2. въпроси, свързани с получената оценка на изпита по физиология и мнението на анкетирания за постигнатите резултати;
3. въпроси за разпределението на анкетираните по пол, възраст, националност (български и чуждестранни студенти), форма на обучение (по държавна поръчка и платено обучение).

За обективизиране при проучването бяха използвани данни от архива на Катедрата по физиология – изпитните протоколи с оценките от изпита по физиология на студентите по дентална медицина от всички преминали 5 випуска.

От анкетираните 197 студенти по дентална медицина 92 са мъже (47%), а 105 са жени (53%), което съответства и на съотношението мъже/жени за общия брой студенти по дентална медицина.

От анкетираните, 155 (79%) са български студенти, а чуждестранните студенти са 42 (21%).

Студентите по дентална медицина се обучават в две основни форми – по държавна поръчка и платено обучение (самофинансиране). От анкетираните студенти 97 (52%) се обучават по държавна поръчка, а 90 (48%) са платено обучение (самофинансиране).

Резултати

Анализирането на получените от анкетата данни за самооценката на анкетираните за нивото, обема и ролята на знанията по физиология за цялостното обучение по дентална медицина показва, че 158 (80%) определят тези знания като достатъчни по обем, на добро ниво и с важна роля за цялостния курс на обучение, 29 (15%) смятат, че са недостатъчни, а 10 (5%) не могат да преценят.

Стремеж към трайни знания заявяват 173 студенти (88%), а при 24 (12%) няма подобно желание или това е без значение.

По избрани теми 170 (86%) от анкетираните заявяват желание за допълнителни знания.

За получаването на тези допълнителни знания 81 (48%) студенти се обръщат първоначално към преподавател, 58 (34%) правят справка в интернет, 31 (18%) се насочват към допълнителна литература.

Според собствената преценка на анкетираните получената на изпита оценка е заслужена при 160 (81%) от тях. Очакване за друга, различна оценка има при 37 (19%), като от тях 25 (68%) считат, че са недооценени и заслужават по-висока оценка, а 12 (22%) смятат, че са получили оценка, по-висока, отколкото заслужават.

Средният успех на анкетираните от изпита по физиология според подадените от тях данни е Добър (4,48).

Според данните от изпитните протоколи от изпита по физиология средният успех на всички студенти по дентална медицина, положили изпита е Добър (4,23).

Данните за средния успех от изпита по физиология на анкетиранияте студенти и на всички студенти според изпитните протоколи за съответната година са представени в таблица 1.

Табл.1. Среден успех от изпита по физиология по години

Година	Анкетирани (собствени данни)	Всички студенти (по изпитни протоколи)
2011	4,55	4,51
2010	3,96	4,36
2009	4,42	4,07
2008	4,70	4,28
2007	4,60	4,28

Обсъждане

Анкетната карта беше разработена съобразно поставените цели за анализ на определени аспекти от обучението по физиология на студенти по дентална медицина /1,2/.

Анкетиранияте студенти се отзоваха с желание на поканата за участие в анкетата.

Пол, националност (български/чуждестранни студенти) и формата на обучение (държавна поръчка/платено обучение) не се отразяват на нагласите и мотивацията на студентите за подготовка по физиология.

Студентите по дентална медицина определят като необходими знанията по физиология и оценяват мястото им в цялостното обучение по дентална медицина.

Студентите от по-горните курсове отдават по-значимо място в общата си подготовка на получените знания по физиология и отчитат, че те са ги улеснили в разбирането на материала от следващите курсове.

Преобладава стремежът към добра подготовка и трайни знания. Студентите отчитат нуждата от допълнителни знания по определени въпроси и пола-

гат усилия за набавянето им от различни източници – преподаватели, допълнителна литература, интернет. Обръщането в много случаи към преподавателя говори за изградена колегиалност и атмосфера на стимулиране и насърчаване на търсенето на нови знания.

Студентите отчитат важноста на подготовката си за да могат да се реализират като добри специалисти в една висококонкурентна среда /3/.

Получените оценки отразяват нивото на подготовка. Постигнатите резултати са добри, като се има предвид големият обем материал, характерен за всяка основна теоретична медицинска дисциплина.

Студентите преценяват основно като “заслужени” изпитните резултати, което е израз на реалистична оценка на собствените знания.

Данните за средния успех от положения изпит на анкетиранияте се потвърждават обективно и от данните за средния успех на всички студенти според изпитните протоколи. За проследения период средният успех по години не показва значими колебания и се поддържа стабилно на добро ниво.

Изводи

От направения анализ на анкетните карти могат да се направят следните изводи:

1. Студентите по дентална медицина определят като необходими знанията по физиология и оценяват като важно мястото им в цялостното обучение по дентална медицина.
2. Има стремеж към трайни знания и добра подготовка.
3. От студентите се отчита нуждата от допълнителни знания и се полагат усилия за набавянето им от различни източници – преподаватели, допълнителна литература, интернет.
4. Изпитните оценки се преценяват като заслужени.

5. Готовността и активното участие в анкетата показват сериозното желание на студентите да изразят мнението си по различни въпроси на обучението. Добрата “обратна връзка” допринася много за повишаване на качеството на обучението.
6. Трябва да се извършват повече проучвания на мнението на студентите и да се подкрепя активната им позиция и отговорност за подготовката им.
7. Поощряването на проявените положителни нагласи у студентите помага за изграждането им като по-добри професионалисти в областта на денталната медицина

Първият подобен анализ, свързан и с дипломирането на първия випуск лекари по дентална медицина през 2011г. дава основата за бъдещи проучвания и сравнения по въпроса

Литература

1. Риблагин И., Ал. Клочков, Т. Пеев, и др. Анализ на изпитните оценки по протетична стоматология, 2002-2005. *Зъболекарски преглед* 2007; 89: 49-54.
2. Катрова Л., А. Ценова. Социалнодемографска характеристика на студентите по стоматология 1985-1995 година. *Проблеми на стоматологията* 1998; XXVI (II): 39-44.
3. Янева Кр., Ив. Михайлова, П. Божинов. Предизвикателства на новото време. I част: Европейски съюз, дентални директиви, дентално обучение. *Зъболекарски преглед* 2005; 87: 47-50.

Адрес за кореспонденция:

д-р Л. Дечева
Катедра по физиология и
патофизиология
Медицински университет
“Проф. д-р Параскев Стоянов”
ул. “Марин Дринов” 55
9002 Варна
e-mail: l.decheva@abv.bg

УКАЗАНИЯ ЗА АВТОРИТЕ

Авторите трябва стриктно да следват следните инструкции:

Изисквания за текст

Ръкописът на оригинала, на български език, не трябва да надвишава 5 страници А4 с единично междуредие. Общият обем на текст, таблици и препратки не трябва да надвишава 15 000 знака. Печатните и електронни копия трябва да бъдат на Times New Roman, размер 12. Структурата на статията трябва да включва следните части: Увод, Материал и методи, Резултати, Дискусия, Заключение (я) и Литература. Освен това, трябва да има: структурирано Резюме от максимално 250 думи на български и английски език. В края да бъдат посочени Ключови думи на български и английски език (5-6 думи или вербални фрази), а след тях - пълен адрес на автора за кореспонденция (пощенски и адрес на електронна поща). Книгописът да съдържа до 20 цитирания. Таблици и фигурите да следват непосредствено след текста със съответните заглавия. Статиите трябва да съдържат максимално до 5 таблици и фигури общо, съдържанието на които не бива да повтаря в текста. Цитираните автори в текста трябва да са подредени по азбучен ред или по ред на цитирането (според списъка на цитиранията), с арабски цифри в скоби – например (1).

Изисквания за снимки, фигури, диаграми, ренгенограми, ехограми и таблици

Фигурите се представят на отделни файлове в TIFF, JPEG или EPS формат. Всички снимки трябва да бъдат сканирани като grayscale в 300 DPI. Диаграмите трябва да се представят в отделни файлове в оригиналния файлов формат. Заглавията на диаграмите и фигурите трябва да бъдат задължително представени в текста под самата фигура. Всяка таблица трябва да има заглавие над самата таблица. Не са позволени повторения на данните в текста, таблиците и графиките. Мястото на снимки, диаграми, графики и таблици трябва да бъде указано в текста. Снимките и изображенията трябва да са достатъчно контрастни и с размер минимум 7,5 см в широчина (1 колона) или 15,5 см в ширина (2 колони).

Материалите, според изискванията, могат да се изпратят на електронна поща: suvarna@abv.bg или zsd@mu-varna.bg за доц. Стоянов. В един брой на сп. „Известия на съюза на учениците” – Варна, секция „Медицина и екология” могат да бъдат приети за отпечатване до 2 статии на един автор.

Изготвяне на цитиранията

Номерата на всички публикации, цитирани в текста, трябва да съответстват на тези в списъка с цитиранията. Библиографски цитати от статии в списания трябва да съдържат инициалите и имената на всички автори (или първите три такива), заглавието на статията, съкратено заглавие на списанието, според стила, използван в Индекс Медикус (Националната библиотека по медицина, Бетезда, САЩ), том, година на издаване, номер на издаване (абсолютно задължително за български и руски издания) и номера на страници (от – до). Цитатите от книги трябва да съдържат инициалите и имената на авторите (до три), заглавие на книга, брой (ако има), редактор (и) (ако има), място на издаване, издателство и година на

публикуване. Главите на книгата трябва да съдържат инициалите и имената на авторите на главата, заглавието на цялата книга, редактор(и) (ако има), място на издаване, издателство, година на издаване и номера на страници (от – до). Конгресните материали трябва да съдържат данни за: името на съответния научен форум, местоположение и дата на съответното заседание, вид на материала (резюме или пълни документи), така и номерата на страниците. Трябва да бъдат посочени името на автора и дисертацията, заглавие, място, институция и година на защитата. При патенти, лицензи, изобретения и рационализации се посочват: авторите, регистрационните им имена, следвани от годината. Личните съобщения, съдържащи цитирано името на автора и датата трябва да бъдат придружени от неговото (нейното) разрешение в писмена форма. Авторите носят пълна отговорност за точността на цитираните публикации.

Пример:

1. Bunt TJ. Synthetic vascular graft infection. *J Vasc Surg* 1983; 94: 1-9.
2. Roos DB. Transaxillary first rib resection outlet syndrome. In: Bergan JJ, Yao JST eds. *Operative Techniques in Vascular Surgery*. New York: Grune and Stratton, 1980: 125-129.
3. Terziivanov D, K. Bozhinova, V. Dimitrova et al. Nonparametric Expectation Maximization (NPEM) Population Pharmacokinetic Analysis of Caffeine Disposition from Sparse Data in Adult Caucasians. Systemic Caffeine Clearance as a Biomarker for Cytochrome P450 1A2 Activity. *Clin Pharmacokinet* 2003; 42: 1393-1409.

Статиите се рецензират в 4-седмичен срок след предаването. След получаването на рецензиите Редакционната колегия на списанието приема за публикуване (респ. отхвърля) предложения текст и уведомява за това авторите. В случаи на некоректно, непълно или неясно съдържание, статията ще бъде върната на авторите за корекция. Авторите трябва да се съобразяват със забележките и корекциите на рецензентите и да представят окончателния вариант на ръкописа си в двуседмичен срок. При неспазване на изискванията, статиите ще бъдат извадени от графика за публикация в списанието

**ИЗВЕСТИЯ НА СЪЮЗА НА УЧЕНИТЕ – ВАРНА
СЕРИЯ “МЕДИЦИНА И ЕКОЛОГИЯ”**

Том 16, бр. 2’2011

ISSN 1310 - 6031